

М. САДКОВІЧ
Е. ЛЬВОЎ

ГЕОРГІЙ СКАРЫНА

Дзяржаўнае выдавецтва БССР
МІНСК 1946

РАЗДЕЛ ПЕРШЫ

Усясільнай рукою тварэння
Даю яму права існаення,
На ўласнасць вяду і зямлю
Душу яму так-жа даю.
Янка Купала— „Адвечная песня“

Нечаканы і незвычайны ў такі час года туман нагнала з далёкага Балтыйскага мора. Над Вялікім возерам навісла шэрая імглістая дымка і, лена пакалыхваючыся, паплыла праз балотныя землі Спаскага манастыра. У гэты-ж час, нібы па змове якой, задымілася возера Бярэзвіча, паплыла белая муць з Вусць-Дзісны, што каля Капца-гарадка, і, па-ступова пашыраючыся, пасунулася на ўсход.

Праз ноч туман дапоўз да Полацка і, нібыта прыпынены высокімі вежамі ягоных двух замкаў і моцнымі сценамі Крэмя, спыніўся. Горад зацягнула туманам. З круглай вежы верхняга замка вартавыя бачылі ў гэта ліпеньскае ранне 1504 года толькі пазалочаныя крыжы храмаў, якія, нібы мачты патануўшага карабля, узвышаліся над белымі разгойданымі хвалямі. Праз гэтыя хвалі знізу даносілася самотнае бомканне царкоўнага звону, што склікаў парафіян на завутрань.

Людзі праз увесь дзень не выходзілі з хат, палілі свечкі і светачы, маліліся богу. Старыя ківалі галовамі і прадракалі благую зіму. Прымоўклі птушкі. Вылі сабакі. А туман усё гусцеў і, нібы цяжэючы ад гэтага, шчыльней прылягаў да зямлі. Надвечар з туману выплылі дахі дамоў, што стаялі на ўзгорках, але вуліцы ўсё яшчэ былі пустыя. Адзін божы блазан Анікей, як цень, блукаў па заціхнуўшым горадзе, біў у жалезіну, якая вісела на шыі, і жалобна раз-по-разу выгукваў:

— Белая хмара!.. Белая хмара! Усіх прыдушыць белая хмара—і пана і хама... Надыйшла часіна Анікея...

Бабы шчодра дарылі блазна і баязліва праводзілі яго да варот. Анікей браў падаянне і не дзякуючы плыў далей, зыбкім прывідам расплываючыся ў тумане. Яго манатонныя прычыты чуваць былі то там, то тут, па ўсім горадзе. Пакуль на змярканні два ваяводскія стражнікі не схапілі яго. Стражнікі пацягнулі блазна да вартавой вежы, але ўкінучь